

СТ А Н О В И Щ Е

От: **проф. д-р Иван Йочев Боевски**

Нов български университет (НБУ)

3.8. ИКОНОМИКА (БИЗНЕС МАРКЕТИНГ И БИЗНЕС МЕНИДЖМЪНТ)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Христомир Иванов Куцаров**

Тема на дисертационния труд: **„Конкурентоспособност на туристическите обекти в България в условията на несигурност и извънредни ситуации“**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 897/25.03.2026 г. на Зам.-ректора по научноизследователска дейност на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал в докторска програма МАРКЕТИНГ към катедра *Маркетинг и стратегическо планиране, факултет Управление и администрация* на УНСС съгласно Заповед №597/22.03.2019 г. на Ректора на УНСС в редовна и в последствие задочна форма.

По процедурата кандидатът е представил автобиография, в която е описана информацията за него.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Докторатът представлява задълбочено, самостоятелно изследване, което е логически структурирано. Той е с общ обем от 264 страници, от които 178 стандартни страници основен текст. Структуриран е стандартно за българската академична среда в увод, три глави, заключение, използвана научна литература, информационни източници и приложения. В него се

съдържат 7 таблици, 62 фигури и 12 приложения. Литературните източници са 149 на брой.

Този обем и структура притежава параметри, които са в границите на приемливото и обичайното за подобни научни разработки. Използваните източници демонстрират осведомеността на докторанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд, която оценявам като достатъчна. Цитирането в дисертационния труд е коректно. Стилът е стегнат и точен. Текстът е написан на разбираем научен език. Авторът демонстрира умело боравене с научни понятия и придържане към научен стил на изложение. Правилно е маркирал ограничителните условия на изследването, въз основа на които са очертани няколко основни насоки за бъдещи научни изследвания, които да надградят резултатите от настоящия дисертационен труд и да допринесат за по-нататъшното развитие на научното познание в областта на конкурентоспособността на туризма при несигурност.

Актуалността и значимостта на темата са обосновани обстойно и задълбочено в увода на доктората (стр. 6-7). Приемам ги напълно.

Целта е представена както следва: „да бъдат изследвани факторите за конкурентоспособност на туристически обекти в условията на несигурност и извънредни ситуации. На основата на това разбиране да бъде разработен инструмент, който да послужи за управление на конкурентоспособността на туристическите обекти в условията на несигурност и извънредни ситуации.“ Така формулираната цел е декомпозирана логически в 9 **задачи**. Те са ясно и точно формулирани, освен това и достатъчно конкретни. Изпълнението на задачите позволява да се постигне поставената цел. Целта и задачи обхващат в пълнота цялостната изследователска програма на доктората.

Тезата е формулирана както следва: „в условията на несигурност и извънредни ситуации значимостта на факторите за конкурентоспособност на туристическите обекти и тяхното използване от мениджърите на обектите се променят.“

Обект на изследване са туристически обекти в България. Възприето е ограничение за туристическите обекти, които са са хотели, хотелски комплекси и семейни хотели, с категоризация 3- и 4- звезди, намиращи се в морски и планински курорти.

Предмет на изследването са факторите за конкурентоспособност на туристическите обекти в България в условията на извънредна ситуация.

В обобщение моята оценка е следната: Считам, че дисертационният труд е добре структуриран и разглежда актуална и значима тема. Оценявам положително аргументирания избор на научно-изследователски въпрос,

обект и предмет на изследване и приемам, че изследователската цел е постигната. Поставените задачи са изпълнени. Докторантът отлично познава актуалното състояние на проблема, а литературните източници са коректно цитирани в съответствие с приетите академични стандарти.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният за оценяване дисертационен труд се отличава с ясна и последователна логическа структура, проявена както на равнище глави, така и във вътрешната организация на отделните раздели. Формулираната изследователска цел е постигната чрез систематично преминаване от теоретично изясняване на проблематиката към нейното емпирично изследване. Налице е добра съгласуваност между цел, задачи, подобаващо избран и използван методологичен инструментариум и получени научни и научно-приложни резултати, което свидетелства за прецизност и адекватна организация на изследването.

Направените изводи са логично обосновани и произтичат от проведените анализи и експериментални изследвания, като в отделни аспекти аргументацията би могла да бъде допълнително усилена. Логическата последователност на изложението позволява убедителна верификация на изследователската теза и хипотезите, както и формулиране на коректни обобщения, свързани с постигането на целта и решаването на поставените задачи.

Стилът и езикът на изложението са научни, ясни и прецизни. Използваният терминологичен апарат е последователен и коректен, което отразява добра теоретична подготовка и увереност при боравене с научни понятия.

Докторантът демонстрира научна зрялост и способност за самостоятелно изследване на сложни процеси. Трудът успешно интегрира теоретични постановки с емпиричен анализ. Авторът показва отлична ориентация в релевантната научна литература и работи уверено в утвърдените теоретични рамки, като проявява академичен реализъм при интерпретацията на резултатите. Той демонстрира много добра теоретична подготовка и умения за прилагане на методи и инструменти за извличане на знания от данни.

В подкрепа на гореизложената оценка сред многото идентифицирани от мен научни и научно-приложни резултати на дисертационния труд бих откरोил следните:

- Изработена специализирана пътна карта, насочена към подпомагане на мениджърите при управлението на туристическите обекти в извънредни ситуации;

- Адаптивността на туристическите обекти е значим фактор, който допринася за стабилизиране на конкурентоспособността на туристическата дестинация в условията на извънредна ситуация.
- Независимо от условията, в които функционират туристическите обекти, основно конкурентно предимство на дестинация България остава ценовата достъпност на предлаганите продукти.

Следователно получените резултати допринасят както за развитието на маркетинговата теория чрез предоставяне на емпирични доказателства, така и за практиката. Целите и задачите са постигнати и изпълнени. Методиката на изследването е подходяща, логична и адекватно подбрана.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите, свързани с доктората, са включени като част от Автореферата (стр. 31) и са общо 3 на брой.

Оценката по отношение на тях изисква да отбележа, че е налице както логическа последователност в тяхното формулиране, така и ясно изразена приложна насоченост. Приемам, че те представят достатъчно адекватно постиженията на докторанта, и че те допринасят за обогатяване на теоретичните постановки и притежават практическа приложимост.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени в Автореферата (стр. 32) са 4 броя публикации.

Те са по темата на доктората и представят пред научната общност части от него. По своите тип и обем те покриват минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „Доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен на български и английски език и е в общ обем от 60 страници за двата езика. Той съдържа всички необходими реквизити, разработен е коректно и в достатъчна степен отразява структурата, съдържанието, логиката и приносните моменти на доктората.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Критични бележки, препоръки и въпроси нямам.

8. Заключение

Въз основа на извършената цялостна научна оценка считам, че докторатът на тема „*Конкурентоспособност на туристическите обекти*

в България в условията на несигурност и извънредни ситуации“ представлява завършено и самостоятелно научно изследване с ясно формулирана изследователска теза, аргументирана и адекватна методология и значими научни и научно-приложни приноси и резултати.

В тази връзка давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд и предлагам на уважаемото научно жури да **присъди** на **Христомир Иванов Куцаров** образователната и научна степен „ДОКТОР“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Маркетинг“.

Дата 09.04.2024 / София

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STANOVIST

By: **Prof. Dr. Ivan Yochev Boevsky**

New Bulgarian University (NBU)

3.8. ECONOMICS (BUSINESS MARKETING AND BUSINESS MANAGEMENT)

Subject: dissertation for the award of the educational and scientific degree **"doctor"** in a scientific specialty at the UNWE.

Author of the dissertation: **Hristomir Ivanov Kutsarov**

Topic of the dissertation: ***"Competitiveness of tourist sites in Bulgaria in conditions of uncertainty and emergencies"***

Reason for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 897/25.03.2026 of the Vice-Rector for Research of the UNWE.

9. Information about the dissertation candidate

The doctoral student studied in the doctoral program MARKETING at the *Department of Marketing and Strategic Planning, Faculty of Management and Administration* of the UNWE in accordance with Order No. 597/22.03.2019 of the Rector of the UNWE in *full-time* and subsequently *part-time* form.

Under the procedure, the candidate submitted a CV, which described information about him.

10. General characteristics of the presented dissertation work

The doctoral thesis is a thorough, independent study that is logically structured. It has a total volume of 264 pages, of which 178 standard pages are the main text. It is structured in a standard way for the Bulgarian academic environment in an introduction, three chapters, a conclusion, used scientific literature, information sources and applications. It contains 7 tables, 62 figures and 12 applications. The literary sources are 149 in number.

This volume and structure have parameters that are within the limits of what is acceptable and usual for such scientific works. The sources used demonstrate the doctoral student's awareness of the issues considered in the

dissertation, which I assess as sufficient. The citation in the dissertation is correct. The style is concise and accurate. The text is written in understandable scientific language. The author demonstrates skillful handling of scientific concepts and adherence to a scientific style of presentation. He has correctly marked the limiting conditions of the study, on the basis of which several main directions for future scientific research have been outlined, which will build on the results of the current dissertation and contribute to the further development of scientific knowledge in the field of tourism competitiveness under uncertainty.

The relevance and significance of the topic are thoroughly and thoroughly justified in the introduction to the doctoral thesis (pp. 6-7). I fully accept them.

The goal is presented as follows: "to study the factors for the competitiveness of tourist sites in conditions of uncertainty and emergency situations. Based on this understanding, a tool should be developed that would serve to manage the competitiveness of tourist sites in conditions of uncertainty and emergency situations." The goal formulated in this way is logically decomposed into 9 **tasks**. They are clearly and precisely formulated, and also sufficiently specific. The implementation of the tasks allows the achievement of the set goal. The goal and tasks fully cover the entire research program of the doctorate.

The thesis is formulated as follows: "in conditions of uncertainty and emergency situations, the significance of factors for the competitiveness of tourist sites and their use by site managers change."

The object of the study are tourist sites in Bulgaria. A restriction has been adopted for tourist sites, which are hotels, hotel complexes and family hotels, with 3- and 4-star categorization, located in seaside and mountain resorts.

The subject of the study is the factors for the competitiveness of tourist sites in Bulgaria in the conditions of an emergency situation.

In summary, my assessment is as follows: I believe that the dissertation is well structured and addresses a current and significant topic. I positively assess the well-reasoned choice of a research question, object and subject of study and I assume that the research goal has been achieved. The tasks set have been completed. The doctoral student is well aware of the current state of the problem, and the literary sources are correctly cited in accordance with accepted academic standards.

11.Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

The dissertation submitted for evaluation is distinguished by a clear and consistent logical structure, manifested both at the level of chapters and in the internal organization of the individual sections. The formulated research goal has been achieved through a systematic transition from theoretical clarification of the issue to its empirical study. There is good coherence between the goal, tasks,

appropriately selected and used methodological tools and obtained scientific and scientific-applied results, which testifies to the precision and adequate organization of the research.

The conclusions drawn are logically justified and stem from the conducted analyses and experimental studies, and in some aspects the argumentation could be further strengthened. The logical sequence of the presentation allows for convincing verification of the research thesis and hypotheses, as well as the formulation of correct generalizations related to achieving the goal and solving the tasks set.

The style and language of the presentation are scientific, clear and precise. The terminology used is consistent and correct, which reflects good theoretical preparation and confidence in handling scientific concepts.

The doctoral candidate demonstrates scientific maturity and the ability to independently investigate complex processes. The work successfully integrates theoretical propositions with empirical analysis. The author shows excellent orientation in the relevant scientific literature and works confidently within the established theoretical frameworks, demonstrating academic realism in the interpretation of the results. He demonstrates very good theoretical preparation and skills in applying methods and tools for extracting knowledge from data.

In support of the above assessment, among the many scientific and applied scientific results of the dissertation work identified by me, I would highlight the following:

- A specialized roadmap has been developed, aimed at assisting managers in managing tourist sites in emergency situations;
- The adaptability of tourist sites is a significant factor that contributes to stabilizing the competitiveness of the tourist destination in the context of an emergency situation.
- Regardless of the conditions in which tourist sites operate, the main competitive advantage of destination Bulgaria remains the affordability of the products offered.

Therefore, the results obtained contribute both to the development of marketing theory by providing empirical evidence, and to practice. The goals and objectives have been achieved and fulfilled. The research methodology is appropriate, logical and adequately selected.

12.Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The contributions related to the doctorate are included as part of the Abstract (p. 31) and are 3 in total.

The assessment of them requires me to note that there is both a logical consistency in their formulation and a clearly expressed applied focus. I assume that they adequately present the achievements of the doctoral student, and that

they contribute to the enrichment of the theoretical statements and have practical applicability.

13.Evaluation of dissertation publications

Presented in the Abstract (p. 32) are 4 publications.

They are on the topic of the doctoral thesis and present parts of it to the scientific community. In terms of their type and volume, they meet the minimum national requirements for the award of the ONS "Doctor".

14.Evaluation of the autoref

The abstract is presented in Bulgarian and English and is 60 pages in total for both languages. It contains all the necessary details, is developed correctly and sufficiently reflects the structure, content, logic and contributions of the doctoral thesis.

15.Critical notes, recommendations and questions

I have no critical comments, recommendations or questions.

16.Conclusion

Based on the comprehensive scientific assessment, I believe that the doctoral thesis on the topic "***Competitiveness of tourist sites in Bulgaria in conditions of uncertainty and emergency situations***" represents a **completed and independent scientific study** with a clearly formulated research thesis, a reasoned and adequate methodology, and significant scientific and applied scientific contributions and results.

In this regard, I give a **POSITIVE EVALUATION** of the dissertation work and propose to the esteemed scientific jury **to award** Hristomir ***Ivanov Kutsarov*** the educational and scientific degree "**DOCTOR**" in professional field H.8 Economics, scientific specialty "Marketing".

Date 09.04.2024 / Sofia

Signature: